

1 (3)

Eduskunta

Lakivaliokunta

Lakivaliokunnan lausuntopyyntö 17.4.2020

VALTIONEUVOSTON SELONTEKO JULKISEN TALouden SUUNNITELMASTA
VUOSILLE 2021 - 2024

Pohjois-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri ottaa esille vuosien 2021 – 2024 julkisen talouden suunnitelmasta seuraavat painopisteet. Oikeusapu- ja edunvalvontapiireihin kuuluvat oikeusaputoimistot ja edunvalvontatoimistot. Oikeusaputoimistojen tehtäväalueina ovat julkinen oikeusapu sekä talous- ja velkaneuvonta. Edunvalvontatoimistot huolehtivat yleisen edunvalvonnan tehtävistä.

Julkinen oikeusapu

Julkisen oikeusavun toiminnassa vaikuttavat kansainvälisen suojelun yksilöllisen oikeusavun aiheuttamat tehtävät. Julkisen talouden suunnitelmassa tämä tehtäväkenttä on otettu huomioon tuomioistuinten osalta. Suunnitelmassa on kohdennettu hallintotuomioistuimille oleskelulupa-asioiden määrän kasvusta aiheutuviin lisämenoihin 2,3 miljoonan euron vuotuinen lisäys.

Käsittelyssä olevien asioiden määrä vaikuttaa kuitenkin myös oikeudellisen avun tarpeeseen. Kyseessä on oikeusturvan edellyttämä kokonaisuus. Oikeusapulain mukaisena avustajana toimii pääsääntöisesti julkinen oikeusavustaja tuomioistuinkäsittelyä edeltävissä vaiheissa. Useimmiten myös tuomioistuinkäsittelyssä avustajana jatkaa julkinen oikeusavustaja.

Kuluvan vuoden talousarviossa on osoitettu määrärahaa turvapaikanhakijoiden oikeusapuun 560.000 euroa sekä turvapaikanhakijoiden oikeusturvaan ja perheenyhdistämiseen 440.000 euroa. Nämä tasot tulee säilyttää myös kehyskaudella. Näin pysytetään toiminnallinen valmius.

Lisäksi huomionarvoista on, että julkisen talouden suunnitelmassa on kohdennettu voimavaroja myös rikosvastuun toteutumisen kokonaisketjuun. Määrärahoja on lisätty muun muassa tuomioistuinten, syyttäjälaitoksen, oikeusapu- ja edunvalvontapiirien sekä Rikosseuraamuslaitoksen voimavaroihin yhteensä 3,5 miljoonalla eurolla, mutta vuodesta 2024 alkaen. Kokonaisrahoitusta tulisikin tarkastella jo vuosien 2021 – 2023 osalta, samalla tavoin kuin suunnitelmassa on jo tehty Syyttäjälaitoksen toimintamenojen osalta. Niihin on suunnitteilla 2,5 miljoonan euron vuotuinen tasokorotus vuodesta 2021 lukien.

Oikeusavun monikanavainen neuvonta ja sähköisen asioinnin lisääminen samoin kuin vaihtoehtoiset riidanratkaisumenetelmät, ovat keinoja palvelun edelleen kehittämiseen.

Käyntiosoite

Heikinkatu 2, 2. krs
90100 O

Postiosoite

Heikinkatu 2, 2. krs
90100 OULU

Puhelin

029 56 61937

Telekopio

Sähköpostiosoite

pohjois-suomi.oaevpiiri
@oikeus.fi

2 (3)

Talous- ja velkaneuvonta

Talous- ja velkaneuvonta on toinen olennainen osa oikeusaputoimistojen tehtäväkenttää. Sen merkitys on tärkeä erityisesti ennakoivan talousneuvonnan osalta. Toisaalta myös yksityishenkilön velkajärjestely ja muut velkojen järjestämiskeinot ovat edelleen keskeisiä. Näiden palvelujen merkitys tulee korostumaan olemassa olevan, COVID-19 -tartuntatautipandemiasta johtuvan poikkeustilanteen takia.

Myös talous- ja velkaneuvonnassa monikanavainen neuvonta ja sähköisen asioinnin käynnistäminen kehittävät palveluja edelleen.

Kuluvan vuoden talousarviossa talous- ja velkaneuvonnan lisäresurssien erityisperusteena on ylivelkaantumisen ehkäisy. Painopisteessä ovat oikeusaputoimistot, ennakoneuvonta ja talousosaaminen. Tehtävään on varattu 1,0 miljoonaa euroa koko vuodelle. Lisäksi hallituksen esityksessä vuoden 2020 toiseksi lisätalousarvioksi on esitetty 690.000 euron määrärahalisäystä. Perusteena ovat talous- ja velkaneuvonnan lisätehtävät, jotka johtuvat pandemian taloudellisista seurauksista. Tämä lisäys kattaa kuitenkin vain noin puolen vuoden tarpeen.

On tärkeää, että nämä määrärahatasot, vuosittaisiksi muutettuina, säilytetään koko kehyskaudella. Tarvittaessa niitä tulee lisätä. Pandemian taloudelliset seuraukset tulevat osin äkillisesti, mutta osin viiveellä. Talous- ja velkaneuvonnan tarve on korostunut koko nyt tarkastelussa olevana jaksona.

Yleinen edunvalvonta

Edunvalvonta on luonteeltaan yhteiskunnallinen välttämättömyyspalvelu tuen tarpeessa olevalle. Se kattaa edunvalvontamääräyksen mukaiset tehtävät, yleensä taloudellisissa asioissa, mutta osin myös henkilöä koskevissa asioissa ja erityistehtävissä.

Yleisen edunvalvonnan tehtäviä hoitavat sekä oikeusapu- ja edunvalvontapiirien edunvalvontatoimistot, että sopimuksen perusteella myös yksityiset palveluntuottajat. Yleinen edunvalvonta on pitkäkestoista toimintaa, joten se tulee säilyttää pääosin julkisesti tuotettuna. Yksityisillä toimijoilla on tärkeä, mutta luonteeltaan täydentävä rooli, esimerkiksi kielellisin tai alueellisin perustein.

Edunvalvonnan tehtävämäärät ovat kasvaneet noin 3 prosenttia vuodessa vuosina 2017 – 2019. Sama kehitys on jatkunut myös vuoden 2020 aikana. Jo nyt on merkkejä siitä, että vallitsevan poikkeustilanteen takia edunvalvonnan tarve kasvaa. Muun muassa alkuvuonna 2020 on tullut huomattavasti väliaikaismääräyksiä, joilla edunvalvoja on määrätty asian käsittelyn ajaksi.

Kuluvan vuoden talousarviossa on otettu huomioon edunvalvonnan henkilömäärän lisääminen 10 henkilötyövuodella, johon on varattu 600.000 euroa. Myös vuosina 2021 – 2024 edunvalvonnan lisätty määrärahataso tulee säilyttää.

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Telekopio	Sähköpostiosoite
Heikinkatu 2, 2. krs 90100 O	Heikinkatu 2, 2. krs 90100 OULU	029 56 61937		pohjois-suomi.oaevpiiri @oikeus.fi

Annan tarvittaessa lisätietoja, yhteystiedot alla.

Kunnioittavasti

johtaja

Kari Hietala

Käyntiosoite

Heikinkatu 2, 2. krs
90100 O

Postiosoite

Heikinkatu 2, 2. krs
90100 OULU

Puhelin

029 56 61937

Telekopio

Sähköpostiosoite

pohjois-suomi.oaevpiiri
@oikeus.fi